

La forma ross. acatalanada *Lleucata*, ja 1580 i 1597 (RLR LIII 407, LVII, 480).

Es nota que sovint el que s'anomena és el cap, al peu de la població, on la costa marina trenca de direcció: 1364: «de Roses entró al Cap de *Laucata* inclusivament ---».

Doncs és aquest cap el que ja consta en l'Antiguitat. Devia figurar ja en el Periple masaliota de c. l'a. 600 a.C., que només coneixem per l'adaptació poètica que en féu Avienus, on s'anomena «promunturium *candidum*» (*OraMar.*, v. 602). Evidentment traduïnt un nom *λευκ-* de l'original grec, amb el sentit de 'blanc' que fos ja *λευκός* (-*ός*) o simplement un *λευκον ακροτηριον* no ho sabem. En tot cas Pomponi Mela diu «ultra est *Leucata*, l i t o r i s nomen» (*De Situ Orbis* II § 82)

II) *Leucate* llogaret a l'Arieja, te. Luzenac, distr. Foix.

III) *Laucatte* en el Tarn. Consta el 1596 com una «*échauguette du rempart du Castel de Rabastens*», no molt més de 100 k. al NO. de (I), registrat en la seva monografia de *Rabastens* per l'Abbé Nègre, que càndidament el creu derivat de l'oc. *auca* 'oca'.

Quant a l'*ETIM.* de (I), em sembla clar que no s'enganya Avienus en la seva interpretació. El mateix opinava l'il·lustrat viatger francès Charles Claverie, 1612: «on escrit *Locate*, qui vient de l'ancien *Leucate* à cause de la blancheur de son rocher» (*Voyage en Espagne*, RHisp. LIX, 260).

Ara bé el nom grec *Leucad-* o *Leucata*, com altres derivats de *λευκός*, es digué de diversos llocs del Mediterrani oriental. En particular la considerable illa Jònica entre Ítaca i Corfú (*Corcyra*) era *λευκός-ός*, pròpiament 'la blanca o resplendent'; i la punta extrem SO. d'aquesta illa era *λευκάτη* (avui *Capo Ducato*, etim. pop. italiana). És també el nom que els donen Virgili i d'altra banda Livi, Plini etc. *λευκός* i *λευκάτη* eren, doncs, dues derivacions gregues paral·leles. I que ja antigament se'n parlava sobretot com d'un cap ho veiem (sembla) per Enni: «*Leucati* campsant» (Cant X, Priscianus, *C.G.L.* II, 541) o sigui 'tomben (el cap) *Leucata*'.

Altrament era tema molt descabdellat en la topografia hel·lènica: *Leuca oppidum* de Calàbria, d'on avui el *Capo di Sta. Maria di Leuca*, extrem de la bota italiana; una illa *Leuca* a Creta, i una altra a Lucània *Leucosia*, i el cpt. *Leucopetra* (també al·lusiu a una penya costera), en la costa del Bruttium (ja en la *Tab. de Peutinger*).

S'imposa, doncs, admetre que devia ser un nom imposat pels focuus de Marsella al promontori del Llenguadoc, en memòria dels *Leucata* promontoris etc. de Grècia i Magna Grècia.

Certament hi ha el fet que aquesta arrel existia en altres llengües indoeuropees, i és segur que té origen pre-romà en NLL de Gàl·lia, com *Laucodunum*

(>*Loudun* a la Vienne), doc. ja a.895 (Ant.Thomas, *Nouv.Ess.*5); Schmoll trobant-ne representants a Hispània creu, fins i tot, que era celtibèric un *Leucata* (*Vorkelt.lgd.Hisp.* 89). ¿No seria tanmateix, un altre cas de proliferació grega?, cf. *Pentadius* ibid. p. 95. Però el ser nom Pan-Mediterrani és el fet decisiu en el nostre cas. Ens atenim a l'origen grec massaliota del LEUKATA de Salses.

És el Leucita de Salses que proliferà després cap al II i III; i als noms catalans. L'aparició primerenca en el Gironès (3 testimonis dels SS. XI-XII) deu marcar la via d'entrada en terra catalana. D'aquí després al (3) i (4). I el fet que aparegui, segons (I) tan repetit en llocs de la costa del Maresme, des de Vilassar fins a Barcelona, és indicatiu d'imitació marinera del cèlebre nom coster del Llenguadoc marítim. Aquesta propagació costera i segurament moderna justifica que en aquest nom es vagi conservar la L- sense palatellitzar; mentre que en el Rosselló era per contacte terrassà, directe, i ja antic, i per això L- s'hi tornà Ll-. La reducció *Leu->lo-* és fenomen vulgar i molt espès (ja *Locata* el 1155 i 1157 llgd.) *Oropa* diuen molts, i Olalla (<*Eulàlia*). I no havent-se canviat la l- en ll- fou presa en el Princ. per article, d'on *L'Ocata*.

Salow en troba ja una cita de 1036 (*Sprachgeog. Usch. Lgd-Rouss.* 281-2).

OCELLA

Mas i antic feu en el terme de Mojà, pron. *l'ousèlx* és a l'ESE. de la vila, a la confluència del Torrent que ve de l'Estany amb l'afl. dr. que baixa del N. En un doc. de 1365: «honore de *Oçela*» com afr. E. d'una heretat que venen (dades de Casac. en enq. de Mojà i de l'arxiu parroquial). Un altre en el Gironès, segons un doc de 1116, prop de Sorts: «ad *Sorts* --- mansi *Osella* juxta rivum *Revadii*» (*BABL* IV, 181). El nom AVICELLA, plural, els pot venir de l'ocellada que hi volta aquellaa arbreda riberenca. Cf. el cognom *Cantalocella* arrelat avui a St. Cebrí de Vallalta, i nom de la mare de l'erudit gironí o olotí Paluzie (S. XIX).

OCENYES

Poble desaparegut, a les Garrotxes de Conflent, te. Talau. Hi queden ruïnes. Alart, *Bu. So. Agr. Pyr. Or.* X, 110. Cf. també Abadal, *Els Primers Comtes* pp. 123, nota 14 de p.148, i mapa p.129; i quelcom més en Ponsich, *Etudes Rouss.* II, 1952, 66-100. El mateix Ponsich, a propòsit dels docs. de 801 i 820 p.p. Abadal (*Eixalada*, 11 i 16) em comunicava (1958) la sospita que un *Ceny* de cert doc., citat entre Talau, Orellà, Ralleu i Sançà, fos una mutilació d'*Ocenyas*.